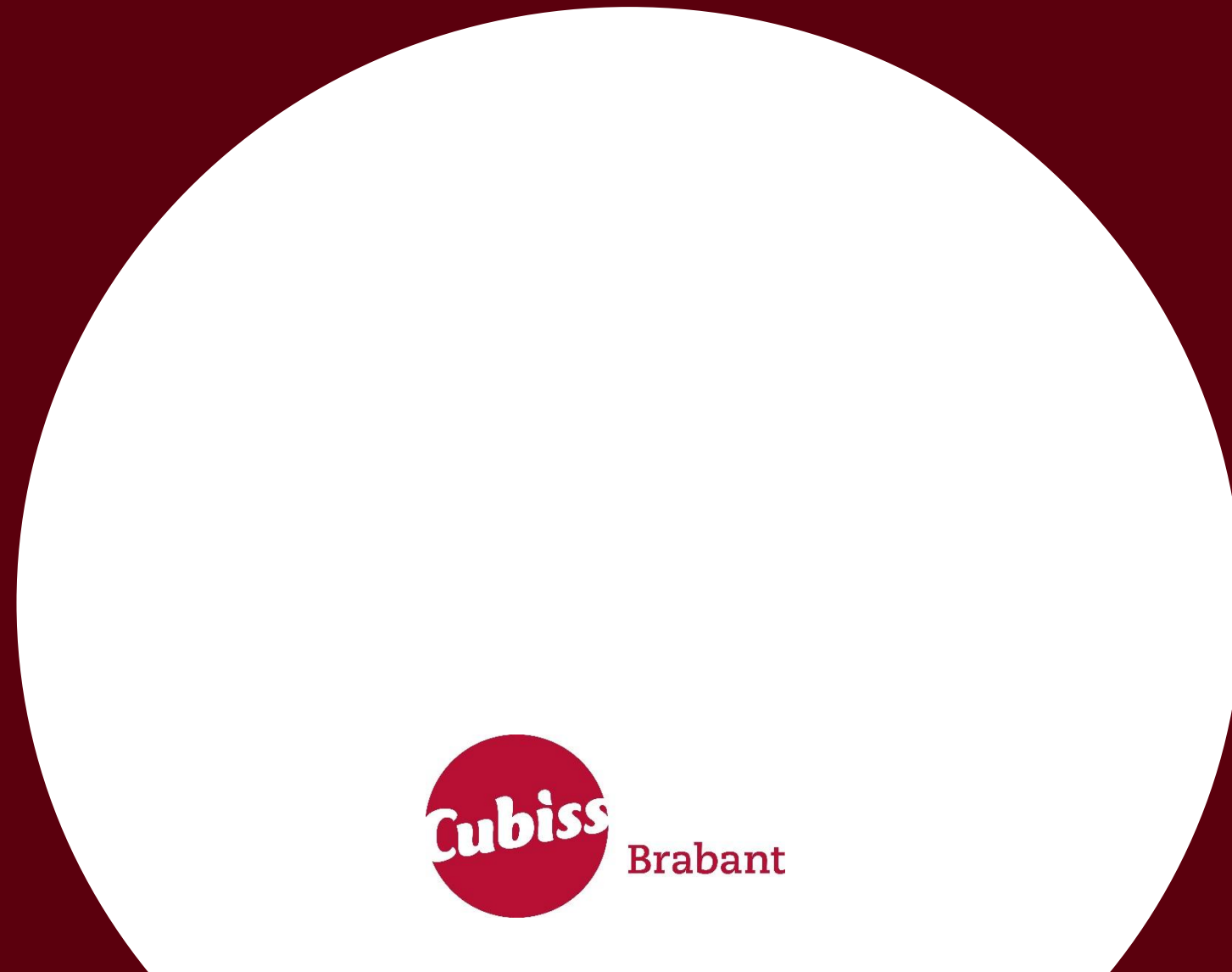

BLAUWDRUK

EEN KOOKBOEK MAKEN ALS TAALACTIVITEIT

Inleiding

Met de neus in de boter vallen

Een eigen kookboek; dat is toch de droom van iedere kok?

Twintig jonge koks uit Breda kregen de kans om deze droom waar te maken. Samen maakten ze Pubers aan de kook. Een kookboek waar ze van begin tot eind bij betrokken waren. Ze bedachten de titel, schreven de recepten, hebben proefgekookt en nagedacht over de beste manier om hun recept op de foto te krijgen.

Naast samenwerken, creatief zijn en natuurlijk het koken, waren de koks tijdens dit project heel veel met taal bezig. En dat was precies de bedoeling! Het maken van het kookboek was een camouflage-activiteit waarmee we de jongeren hebben kunnen verleiden om na schooltijd actief aan de slag te gaan met hun taalvaardigheid.

In dit document delen we de aanpak en het programma van Pubers aan de kook. Ter inspiratie voor jongerenwerkers, taalhuiscoördinatoren en bibliotheekmedewerkers. We hopen dat er nog veel kookboeken volgen!

Inhoud

Pubers aan de kook <i>In een notendop</i>	5
Aanpak <i>Boter bij de vis</i>	7
Reportage <i>Kers op de taart</i>	14
Programma <i>Van kop tot staart</i>	15
Colofon <i>Het neusje van de zalm</i>	19

”

“Het was ontzettend leuk om samen naar een tastbaar eindresultaat toe te werken”

ANNE DE GRAAF (FOODBLOGGER)

Pubers aan de kook In een notendop

20 jeugdkoks maakten een kookboek. In hun vrije tijd kwamen ze 7 keer bij elkaar om samen het boek te maken. Ongemerkt waren ze veel bezig met taal.

Ze werden begeleid door een foodblogger en een jongerenwerker. Met een fantastisch mooi boek als resultaat. Te leen in alle bibliotheken in Breda!

”

“Dit project was echt een sprookje.
Zulke blije, trotse koppies,
geweldig!”

DIANTHA DE VRIES

Aanpak

SAMENWERKING

Een kookboek maken is een mooie kans om samen te werken met lokale partners. Denk bijvoorbeeld aan een samenwerking tussen het Taalhuis, de Voedselbank en buurtwerkers.

Pubers aan de kook is een samenwerking tussen:

- Norbert Kalker (jongerenwerker bij Surplus),
- Diantha de Vries (projectleider jongeren 12 – 24 bij Nieuwe Veste)
- Goswin Konings (adviseur Versterken taalvaardigheid bij Cubiss)
- Anne de Graaf (foodblogger op www.annetravelfoodie.com)

In veel gemeentes zijn initiatieven gericht op gezonde voeding, bijvoorbeeld JOGG (jongeren op gezond gewicht). Onderzoek welke partners hier in jouw werkgebied mee bezig zijn en verken of er samenwerkingen mogelijk zijn.

”

“De koks hadden echt het gevoel dat ze met een bijzonders project bezig waren. Juist doordat er speciaal iemand voor langskwam.”

NORBERT KALKER

DEELNEMERS

Koken is een activiteit die geschikt is voor jong en oud. Wij werkten met jongeren vanaf 10 jaar, maar je kunt natuurlijk ook aan de slag gaan met volwassenen. Of juist een mix van leeftijden.

Ga op zoek naar mensen die graag koken en het een gaaf idee vinden om aan een kookboek mee te werken. Het moet een feestje zijn om mee te doen. Werf bijvoorbeeld bij het Taalcafé of in een buurthuis in een wijk waar veel laaggeletterden wonen. Kies een thema. Maak bijvoorbeeld samen het kookboek van de wijk of van groep 8 of van de Poolse vrouwengroep.

Bij Pubers aan de kook hadden we het geluk dat Norbert al een aantal jaren kookclubs voor jongeren organiseert. Hij had dus al intensief contact met deze jongeren én ze waren al enthousiast over het koken. Zo konden we zonder extra deelnemers te werven aan de slag met twintig jongeren uit de wijk Brabantpark in Breda.

UITVOERING

Als je doelgroep duidelijk is, is het tijd om te bedenken wie de uitvoering kan doen. Kies iemand die past bij je doelgroep, die zelf van koken houdt en flexibel en gestructureerd is. Het is extra leuk als je daarvoor bijvoorbeeld een lokale foodblogger of chefkok kunt vragen.

De uitvoering van Pubers aan de kook was inhoudelijk in handen van Anne de Graaf (foodblogger www.annetravelfoodie.com). Zij zorgde voor het programma, verzamelde de recepten en maakte de foto's. Norbert Kalker zorgde voor het contact met de jongeren, hun ouders en de boodschappen.

Boter bij de vis

HET BOEK

We hebben gekozen voor een ringband op A5-formaat, 52 pagina's. Voor een order van 200 exemplaren betaalden we bij Fotofabriek 800 euro, dus slechts 4 euro per stuk. Een kleinere oplage zorgt voor een hogere prijs per stuk, dus denk groot en gebruik het boek bijvoorbeeld ook als relatiegeschenk.

INHOUD

Pubers aan de kook bevat 20 recepten, een voorwoord en twee verhalen die meer vertellen over de koks en de kookclub. In de inhoudsopgave staat fotoportetten van alle koks. Dat maakt het extra sprekend omdat de koks hiermee een gezicht hebben gekregen.

TAAL

In het programma hebben we (zonder dat de jongeren het wisten) veel taal opgenomen. Inspiratie opdoen in kookboeken, je eigen recept opschrijven, een recept van een ander lezen en testen, maar bijvoorbeeld ook beeldtaal bij het maken van de foto's en het ontwikkelen van een logo.

LOOPTIJD

Het project bestaat uit ongeveer 7 bijeenkomsten (zie ook de uitwerking van het programma). Kom bijvoorbeeld 1 keer per maand bijelkaar. Zorg dat je als samenwerkingspartners ook contact houdt, dus plan aan het begin, op de helft en aan het einde van het project een overleg.

We wilden Pubers aan de kook uitvoeren tussen de kerstvakantie en de start van de zomervakantie, dus in ongeveer 6 maanden. De corona-uitbraak schopte dat plan flink overhoop. We hebben uiteindelijk hard moeten werken om het project voor het einde van 2020 af te ronden en hebben er dus een heel jaar voor nodig gehad. We schatten in dat 6 maanden ook zonder Corona erg krap was geweest, dus als je ons programma wilt aanhouden, raden we aan er zeker 9 maanden voor uit te trekken.

Opbrengsten

Denk vooraf goed na over wat je wilt bereiken. Werk je samen met andere organisatie? Breng de doelen dan per organisatie in kaart. Het is namelijk goed mogelijk dat jullie (voor een deel) andere doelen voor ogen hebben. Geen probleem, maar wel goed om te weten.

Met pubers aan de kook hebben we een groep jongeren een heel mooi, blijvend cadeau gegeven. Ze hebben geleerd wat er komt kijken bij het maken van een kookboek. Voor jongerenwerker Norbert was het project onder andere heel waardevol omdat het zijn contact met een aantal ouders heeft verbeterd, bij gezinnen over de vloer kwam en het contact met de jongeren nog beter is geworden.

Fotografie

Een kookboek bestaat voor een groot deel uit foto's. Professionele foto's zorgen voor een professioneel eindresultaat. Met een foodblogger als uitvoerder sla je dus twee vliegen in één klap.

Vormgeving

Om de kosten van een vormgever uit te sparen, hebben we de boeken opgemaakt met de software van Fotofabriek.

“De betrokkenheid bij zowel de kinderen als de ouders was ontzettend groot.”

NORBERT KALKER

Ga je ook samenwerken met jeugd- en jongerenwerk? Houdt dan rekening met het volgende:

De dynamiek van het jeugd- en jongerenwerk is grilliger dan die van het onderwijs. Het onderwijs heeft een heldere begin- en eindtijd en veel structuur. Jeugd- en jongerenwerk kent die structuur minder, is ‘vloeibaarder’ en spontaner. Je kunt afspraken maken, maar als er in het leven van de jongeren of hun ouders andere prioriteiten zijn, dan moet je daar op in kunnen spelen. Daar is ruimte voor nodig in het project.

Ongeveer de helft van de tijd is strak en klassiek te plannen. De andere helft is spontaan, maar niet minder doordacht. Je spreekt de jongeren en hun ouders op straat en bij de voordeur. Je beweegt met ze mee.

Het voordeel van deze werkwijze, in dit project, was dat wij de finale op straat konden vormgeven. Letterlijk! (zie de reportage op de volgende pagina.

REPORTAGE PUBERS AAN DE KOOK

De kers op de taart

Deze reportage is gemaakt door
samenwerkingspartner Nieuwe Veste.

PROGRAMMA

○ Kennismaken

De uitvoerder komt kennismaken met potentiële deelnemers. Organiseer hiervoor het liefst geen aparte bijeenkomst, maar bezoek bestaande activiteiten waar je beoogde doelgroep aanwezig is. Breng het enthousiasme over. Het is handig als je iets kunt uitdelen met daarop het programma inclusief data en tijdstippen.

○ Kick off

Deze bijeenkomst is vooral bedoeld om samen inspiratie op te doen. Zorg voor veel kookboeken om in te bladeren. Laat de deelnemers nadenken over hun culinaire roots. Wat zijn voor hen bijzondere gerechten? Welke gerechten brengen herinneringen aan speciale momenten of speciale personen naar boven?

PROGRAMMA

○ Recepten uitschrijven

Tijdens deze bijeenkomst gaan de deelnemers hun recepten opschrijven. Zorg voor een format dat ze kunnen invullen. Binnen dat format is er natuurlijk ruimte voor een lijstje ingrediënten en een bereidingswijze. Maar het is ook leuk om in het boek te vermelden waarom juist dit recept door deze persoon is gekozen. Verder is het handig om te weten voor hoeveel personen het recept is en op welk moment van de dag het gerecht normaliter gegeten wordt.

○ Foodfotografie

Bij het uitgeschreven recept komt natuurlijk een mooie foto. Tijdens deze workshop leren de deelnemers hoe je een gerecht mooi op de foto zet. Ze kunnen ook gelijk gaan bedenken hoe ze hun eigen recept in beeld willen brengen.

PROGRAMMA

○ Op bezoek in de Bibliotheek en de Makersbase

De deelnemers van Pubers aan de kook zijn op excursie geweest in Nieuwe Veste. Ze hebben de afdeling met kookboeken bezocht én zijn geholpen bij het ontwikkelen van hun eigen logo. In de makersbase zijn de namen van de koks en het nieuwe logo in snijplanken gegraveerd. Zo leerden de koks tijdens het project ook over de creatieve mogelijkheden van deze creatieve werkplaats.

○ Proefkoken

Elk recept moet natuurlijk getest worden voor het in het kookboek terecht komt. Laat de deelnemers elkaars recepten zo precies mogelijk opvolgen om te controleren of alles goed staat beschreven. Laat ze ook goed controleren of alle ingrediënten genoemd worden in de bereidingswijze en of de hoeveelheden kloppen.

PROGRAMMA

○ **Fotograferen**

De deelnemers koken de gerechten en zetten deze samen met de fotograaf zo mooi mogelijk op de foto. Dit kost vrij veel tijd, dus plan ruim (voor 20 gerechten, raden we twee sessies aan).

Opmaak en laatste check

Als alle recepten geschreven zijn en op de foto staan, kan het boek opgemaakt worden. Bij Pubers aan de kook hebben de jongeren zelf mogen kiezen tussen verschillende opmaak-stijlen. Bij het daadwerkelijke vormgeven zijn ze niet betrokken geweest.

○ **Boekpresentatie**

Een feestelijke boekpresentatie is de afsluiter van het project. Wellicht weer in de Bibliotheek om aan zowel de deelnemers als hun familieleden te laten zien wat de Bibliotheek allemaal te bieden heeft?

Colofon

Het neusje van de zalm

Pubers aan de kook is één van de initiatieven van van het project Versterken taalvaardigheid van Cubiss. Het is tot stand gekomen in samenwerking met Jongerenwerk Surplus, Nieuwe Veste en Anne de Graaf

Bij de totstandkoming van deze uitgave is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Desalniettemin kan Cubiss geen verantwoordelijkheid nemen of aansprakelijk worden gesteld voor mogelijk verkeerde informatie, niet-werkende links of verouderde informatie op externe websites.

Tekst: Goswin Konings, Cubiss

© Cubiss, december 2020

Provincie Noord-Brabant